

Foglalat. Erdély és Magyarország: (Országgyűlési közlemények: két k. kormányzati tanácsnoki választások; felirat a kormányzói választás mellett a felségéhez; Magyarhoni dolgok: a „Világ” nemely számjaira észrevételek; Szathmár megyei közgyűlés, rendbontó feketlenség.) Anglia: (Russell lordnak Plymouth küldöttségéhez intézett nyilatkozata.) Spanyolország: (a kormányzó Madridban innepélyes bemente.) Franciaország: (Bugeaud nyilatkozata) Szerbia, Portugallia. Újabb: (országgyűlési választások) Hírdetések.

Erdély és Magyarország.

(Országgyűlési közlemények). A' Szentgyörgyi Imre előléptetésével, 's Pap Sámuel halálával ürességbe jött két főkormányzati tanácsosok választása a' dec. 14-kén és 15-kén tartott országos ülésekben végben ment. A' többséget kapták az elsőbbre, 224 szavazatok közül, róm. catholicusok: Szabó Lajos kormányzati titoknok 156, Kozma Elek Zaránd megyei főispán 109, Juhász József erd. kincstári tanácsos 109; reformatusok: Földvári Farkas itélőmester 204, Szaecsvai Zsigmond korm. titoknok 155, Mara József volt aranyosszéki főtitost 113; lutheranusok: Gebbel Károly korm. titoknok 191, b. Löwenthal Károly kir. hivatalos 164, Schwarz János orsz. követ 130; unitariusok: Maurer Károly kir. táblai r. ülnök 182, Gyergyai Sámuel erd. kincstári titoknok 164, Pálffy Dénes 120 szavazatokkal.

A' másik tanácsnoki hivatalra 222 szavazatolótól. R. catholicusok: b. Bornemisza János kir. táblai r. ülnök 192, Horvát Albert háromszéki főtitost 162, gr. Béli György erd. kincstári tanácsnok 140. Reformatusok: Kabos Dániel korm. titoknok 188, b. Kemény Domokos kir. hivatalos 143, gr. Bethlen Imre korm. titoknok 154. — Lutheranusok: Miller Fridrik udvari titoknok 166, Trausch József brassai tanácsos 147, Conrad Mihály erd. kincstári tanácsos 135. — Unitariusok: Pataki József korm. laistromzó 149, Pálffy Elek alkirálybíró 145, id. Gyergyai Ferencz ügyvéd 141 szavazatokkal.

A' főkormányzói választás mellett a' Felsőséghez intézett felirat magyarra fordítva:

Szentséges cs. kir. és apostoli Felsőség!
Legkegyelmesebb Urunk!

Ezen Nagy Fejedelemség három nemzeti törvényes országgyűlésére összehívatta, mindenek előtt azon aggodalmunkat tartjuk törvényeink szentségéből folyó kötelességünknek Szentséges Felsőged édes atyai leblébe kiönteni, hogy ámbár alaptörvényeink, mellyeknek szoros megtartásáról Felsőged közelebbi országgyűlésünkön letett hite szentségével méltóztatott biztosítani, jelesen az Appr. Const. III. része 17ik cizme, leopoldi hitlevél 10-dik pontja és az 1791-beli 10-ik törvényzikk legtisztább szavakkal rendelik a' hongyulések évenkénti megtartatását, és semmi akadályt el nem ismerhetünk, mellyért a' hongyuléseknek törvényszabta évenkénti tartatását el lehetne mellőzni, még is majd nem négy év lefolyta alatt országgyűlésünk össze nem hivatalott, ámbár a' többnyire annak elmulasztásából származott sérelmek, úgy azon körülmények, mellyek az alkotmányos életnek a' kor szellemével összehangzó haladását parancsolva kívánják, nem különben közállományunknak legfőbb tisztviselőjétől megfosztott állapotja éppen ellenkezőt javasolának. A' királyi főkormányzói hivatal időközben ürességbe jöven, Szentséges Felsőged legfelsőbb akaratjának, melyet mindjárt első kir. előadásában ezen ürességbe jött hivatal betöltése iránt nyilatkoztattott, megfelelni annál később szívvvel sietünk, mivel a' sarkalatos és diplomás hivatalokra választás alaptörvényeink, jelesen a' Comp. Const. II. r. I. cizme, 15dik pontja; úgy az 1791beli 11. és 20dik törvényzikk rendeletéből is a' KK. és RR-nek kétségbe hozhatlan joga, 's abból folyó kötelessége.

Azért ezeknek engedelmesen a' kir. főkormányzói hivatalra választást vivén végbe, szótöbbséget nyertek:

A' római catholicusok közül: báró Josika Sámuel 216, gróf Bánffy József 171, Baresai János 149. A' reformatusok közül: báró Kemény Ferencz 194, ifjabb gróf Teleki József 167, gróf Degenfeld Otto 154. A' lutheranusok közül: Konrad András 188, Bedeus József 187, ifjabb báró Bru-

ckenthal József 147. Az unitariusok közül: Sala Mihály 197, Maurer Károly 193, Szentiványi Dániel 187.

Kiknek neveit legfelsőbb megerősítés végett azon alázatos könyörgéssel bátorkodunk Szentséges Felsőged elibe terjeszteni, hogy mivel a' kir. főkormányzói és udvari korlátnoki hivatalok minden ezen Nagy Fejedelemségben létező hivatalt, mind méltóságra, mind a' közigazgatásra nézve kitűnő befolyás tekintetében annyira feljűl mulják, hogy azokkal összehasonlításba sem jöhetnek, és mivel a' bevett vallások egyenlőségéről szóló alaptörvényeinket, ha e' két hivatal ugyan azon vallás hitsorsosinak adatnék, még akkor sem vélnők kielégítettnek, ha szám szerint ugyan több, de befolyásra nézve kevesebbet érő hivatalok adatnának a' többi vallások egyénének, méltóztassék Szentséges Felsőged törvényes megerősítési jogát az ürességben levő főkormányzói hivatalra, tekintettel lévén a' szavazatok többségére, úgy gyakorolni, nehogy a' többi vallás jogainak legnagyobb sérélmével ezen két hivatal ugyan azon vallás hiveinek találjon adatni.

Úgy a' kir. adományleveleket méltóztassék az 1791beli 20dik törvényzikk rendeletével egyezőleg kiadatni rendelni.

Végre Szentséges Felsőged azon édes atyai kegyelmét, melly szerint az országgyűlés helyét ezen szabad királyi városba méltóztatott határozni, hálás szívvvel köszönnén, hódoló tisztelettel 's állandó hűséggel öröklünk

Szentséges Felsőgednek
Kolozsvártt dec. 10kén
1841.

legálázatosabb 's örökhű alattvalói
és szolgálai

Erdély N. Fejedelemsége 's a' viszsza kapcsolt részek mind három nemzetének Karai és Rendei.

A' királyi biztos a' n.mlgához intézett kiserő irat. Dec. 10ról.

Nagyméltóságu liber báró kamarás és valóságos titoktanácsos úr!

Teljes hatalmu királyi biztos!

A' KK. és RR. szabad szavatai által véghezvitetvén az ürességben lévő kir. főkormányzói hivatalra a' választás, a' tárgyban a' Felsőséghez intézett alázatos feliratunkat olly kéréssel nyújtjuk be Nagyméltóságodnak, hogy azt kegyelmes megerősítés és kinevezés végett a' Szentséges Felsőged legfelsőbb színe elibe felterjeszteni méltóztassék.

Másolatát pedig szükséges tudomásul Nagyméltóságodnak engedelmesen közölvén, megkülönböztetett tisztelettel maradunk

Nagyméltóságodnak

legengedelmesebb szolgálai

Kolozsvártt decemb. 10én
1841.

Erdély N. Fejedelemsége 's a' viszsza kapcsolt részek mind három nemzetének Karai és Rendei.

Magyarhoni dolgok. Olvasóink figyelmét bizonyára nem kerülé ki ama' tarkaság a' modorban, mellyel a' szomszédhoni eseményeket kísérik; ohajtjuk hogy ebben inkább törekvést lássanak lapjaink érdekének emelésére 's ha mi fonákásra méltót lelendnek benne, tudják meg hogy ennek szülője ama' bizonytalanság 's belőle folyó ingatagság, melly lapjaink jövődjé folott kérdést kíséri. Tán fog mosolygni nekünk is a' kegy istene és ez év rövid végéig el lesz gördítve sok akadály, 's akkor rendszeresen kísérendjük figyelemmel a' szomszédhon napi történeteit, mint saját jövődjönk tükörét, 's nem leszünk kárhozva utánnyomásokkal is tölteni lapjaink hasárait.

Mult számunkban kéntelenek valánk elbocsájtani a' fonalat, mellyel különösen a' „Világ” fejleményeit kísértük; most örömet veszszük azt újjainkra ismét; de abban olly tág mezőt lelünk ta-

nuságos reflexiókra, a tárgyakban is olly fontosságot, hogy futólagos áttekintéssel sem célunknak nem felelnék meg, sem közönségünk méltányos várakozásinak. Kérdéseket látunk magyarhonban a fejtegetések mezejére naponként fölteni, mellyek általános vonzó érdekességek mellett, kis hazánk polgári életére is tanúságosak, 's nincs távol az alkalom, holott szőnyegre kerülendnek. — Különös figyelmet igényelnek a megyei hatóság és törvényhozási tiszt felett támadt viták. A' megfajítás korunkhoz illő és azért ohajtjuk azt rendszeresen megoldva szemlélni a' magyarhoni fejtegetések mezején; és érdeklél láttuk a' Világ 95ik számában a' pestmegyei általunk is közölt büntető eljárás iránti határozatot alkalmul vétetni e' nagy tárgy megvitatására. E' helyen a' kérdés fölől nézeteinket elmondani óvakodunk, nehogy ama' hibába essünk, mit a' Világnak kell felrónunk hogy hosszú cikkében a' kérdés megoldásához igen kevés adalékkal járúl, 's óvakodik általánosabb elvekkel kijelelni a' megyei hatóság és törvényhozási tiszt határvonalait, csupán a' dolog felszíne fölött vonul el, mutogatva mennyire veszélyes a' javítások mezején a' megyei rögtönözés, a' törvényhozás megelőzése, és különösen a' kérdéses pestmegyei határozatra nézve annak mutogatására, mennyire nem tartozik ez a' megyei hatóság körébe, okul emeli ki, a' tárgy fontosságát. Ezekre előlegesen csak azt jegyezzük meg: rögtönözések igen is veszélyesek a' polgári élet műszerében, de midőn e' jelenkorunkban annyira elhasznált „veszélyes“ szót kimondjuk meg kell jól fontolnunk, ama' képzelt veszély — mert a' valóságosnak, hála az égnek a' történet czáfolhatatlanul ellenmond — nem rejlik-e inkább magában az elfogadott intézményben, mint a' behozatal vagy elfogadás gyorsaságában? mert ha a' javallatba hozott intézkedés czélszerű, üdvösséges, e' felett a' nemzetnek egy nagy szükségét pótolja, még pedig olly szükségét, mellyet a' nemzet érez, pótolja pedig akkoron midőn a' javításra már lépéseket is tön; ekkor az életbe léptetés csak úgy szülhetne veszedelmet, ha a' kérdés a' historiai jogok körül forogna, melly esetben igen is lehetnek a' rosszul számított rögtönözéseknek veszedelmei, mitől óvakodni polgári kötelesség. De ha a' pestmegyei határozatot illy szempontokból tekintjük a' kérdés egészen más színben tűnik előnkbe mint azt a' Világ felfogá. Nem lehet-e nem sajnálnunk, hogy e' kérdés körül, melly tévősvényre jutott, szerencsétlen polgártársaink kínai fölött határoz, és méhében hordja a' társulati élet legmagasztosb czélait, büntetésben a' vagyon 's személy védelmet, a' fenyték módjában a' javulást, e' kérdés körül, melly az önzésnek alig nyit mezőt, melly tisztán az emberiség és meleg kebel ügye, történtek a' Világban érintések, mik azt gyanus színbe mutatják föl. Mi azt hisszük, midőn Pestmegye emberszeretete a' kérdésbe hozott javallatot melegen pártolásába fogá, egy olly unszoló szükséges kívánt segíteni, mit elviselhetlennek tekint minden kebel, kinek ama' szánandó sors juta bűnös polgártársai fölött jelen törvénykezési formáink utmutatása szerint itéletet, védelmet vagy vádat el nem fásult kebelvel mondani. Nem olvasánk-e közelebből adatot a' Pesti Hírlapban, hol „halálos“ itélet alá terjesztetik bűnpör, mellyben a' bűnös védelme 10 sornyit ritka iromány? Ha valahol, e' kérdésnél bizonyára nem vala helyén elmélkedni a' nyilvánosság némelly lehető kinővéseiről, olly mezon hol annak áldásai legszembeszökőbbek. Nem vala ok kapcsolatba hozni a' kérdést országgyűlési állásunk viszonyaival, a' törvényhozás lépteinek akadályait; nem a' megyei mindenhatóságra törekvésnek bélyegezni e' javallatot, 's arra a' politcái osztályzatokban egy új rendszert építeni. Mind ezek gyanúsítások és felhívások, ha más kérdések körül menthetők lennének is, itt csak ugyan helyökön kívül vannak, 's akarunk ellen eszünkbe juttatják a' vén Scarron ama' mondatát: „Bár mint követelitek is hogy arany anglyalt fessek, bár mint akarjam is ezt végre még is veres oroszlanó válik belőle mit festek.“ Így tesz a' Világ.

Jelenleg ama' kérdés: mennyire terjed a' javításokban a' megyék tehetősége? napoként nagyobb fontosságot kezd magára öltetni a' szomszédhóban; mert ez a' kormány és nemzet közt összekötőzéseknek nyit kaput. Megvitatása azért a' sürgető szükségek közé tartozik. Azt állítani, hogy a' megyék hivatása csupán végrehajtási működés annyit tenne mint a' centralisatio rendszerit meghonosítani akarni e' hazában, hol ez institutioinktól örökké távol volt. Más részről messze kiterjeszteni a' megyei hatóság korlátait olly tarkaságot idézne elő, mitől méltán óvakodnunk kell. Mi azt hisszük, ha e' kérdés kellőleg megvitatva, a' megyei tehe-

tőség korlátai szorosan kijelelve leendnek, megszűnik kormányunkban is a' most létező aggodalom, hogy egyes megyék e' javítások mezején a' kellő határon túl mennek, és akkoron léptünk azon tere hol a' nemzet haladási működése perczig sem szűnik meg, hanem folytonos munkásságban él országgyűléseken kívül is.

Mi e' nagy fontosságu kérdéseket koránt sem akarjuk befejezni néhány futólagos sorral, nem már azért is, mert kishazánkra nézve két külön mezon találkozunk e' veszélyes rögtönzés és megyei hatóság fejtegetéseivel. Egyik ága közös a' magyarhonnival, és midőn ott megoldva leend a' megyei hatóság kérdése: mennyiben ki lesznek mutatva a' megyei uton teendő javítások határvonalai, e' részben számunkra megleendő fejte a' kérdés. De másik ágában mi a' rögtönzéseket illeti: igen gyakran halljuk itt félelemmel emlegetni ama' veszélyt, melly országgyűlésünk felett az egytáblai rendszerben lebeg, ellentét gyanánt a' magyarhoni rendszerhez: hol a' mérséklő elem, a' feltáblában Sicherheits — Ventil gyanánt őrt áll az altábla rögtönzése ellen. E' kérdésre tehát keresni fogjuk az alkalmat visszatérhetni.

A' világ 96 számából mulatságosabb mezőre vezethetjük olvasóinkat, ott áll vezér cikk gyanánt a' „Haladás“ eszméje megfejtve. A' fejtegetést megkezdí egy dialogban, melly karczolatok — mint maga nevezi — a' néhai Rajzolatok modorjára emlékeztetnek, elménczkedések, egy kocsis és annyira tudatlan utazók közt a' haladás rovására, kik még azt sem sejtik hova indultak. E' tükörben festené a' haladás embereit a' Világ. Megkérdez tovább uton utfélen szóvezéreket „mi a' haladás hova haladunk?“ kiknekbeszédeiből azt hozza ki miképp „haladni annyit tesz, mint előre menni az idő szellemével, mint megfelelni a' század ohajtásának, mint igyekezni a' közboldogság czéljához, oda t. i. hova más nemzetek már rég eljutottak.“ Ebből vesz alkalmat utazást tenni Eldorado fölkérésére. Előveszi Ámériát, Angol és Franczhont és hiányaiért elmarczongolja kegyetlenül megmutatására annak, hogy ott a' közboldogság nem olly lábon áll, melly által példányul szolgálhasson haladásunknak. Midőn mind ezeken keresztül vezeti az olvasót elé áll ismét a' veres oroszlanó, neki fordul a' Pesti Hírlapnak ama' mondatért miképp: „e' kor jogot 's igazságot követel.“ Hoszszú elménczkedő kikelések, néhány kedvencz phrasisek 's felkiáltások után — mikben a' nominalis szerkesztőre ismerünk — végre ama' kérdéshez jutunk: miben állhatna jelenleg a' haladási sakkhuzás? A' kérdés megoldása valóban mulatságos, a' cikk írója is különczkedésnek nevezi. Tehát a' magyar haladásban a' sakkhuzás szerinte így áll: az ifiúság tanuljon és ne hadarászszon az értelmelmések utjában; dolgozzák a' javításokat néhány közbizodalmu, a' törvényhozói pályát már megpróbált férfiak, kikhez a' kormány még néhányat kapcsolhatna, hogy a' teendők iránt készítsék meg a' szükséges elődolgozatot. És az illy előmunkálatok az ország helyben hagyását megnyernék, 's megerősítve a' felségtől törvénynyé válnának, 's egy szebb egy tisztább jövendő állna előttünk. És midőn olvassuk hogy a' törvényhozásban megpróbált férfiú szólljon csak a' törvényhozáshoz 's ne legyen minden spectabilis és egregius József császárként corregens, eszünkbe jut mit Aretin épp e' tárgyra olly találólag mond: ne üljön senki lóra mig lovagolni nem tud.

Bizodalmas sugás a' „Világhoz“, a' világ hallatára. Lapjai 97ik számában lapjaimhoz intézett intésében útban igazítja az Erdélyi Híradót, hogy XYZt a' Világ szerkesztőjével összetévesztém, nincs mit egymásnak uram szemére vessünk, mert e' — de csak is ez egy — tekintetben egy hajóban evezünk. Van a' Világnak szerkesztője, 's van dolgozó társa XYZ. Van az Erdélyi Híradónak szerkesztője 's vannak — mint hirdeteményeimből tudhatja — dolgozó társai. Két számaiban foglalt érintésekből világos miképp a' Világról megjegyzéseket az Erdélyi Híradóban egyenesen nekem tulajdonítja, mutatják ezt tanítói állásomra vonatkozásai, bizodalmasan megsugom azért a' Világ szerkesztőjének, hogy ama' cikkek nem tollamból folytak és ezzel meg is vallom, hogy én a' Világ szerkesztőjének épp olly tévedve tulajdonítottam saloni könnyüséget, milly kevésé illik ama' cikkek írójára a' szobaszennyes pedanteria. — M.

Nagy Károly, dec. 7. 1841. Tegnapi napon kezdett 's ma folytatott közgyűlésünkben olly szomorú jeleneteknek voltunk kény-

telen tanui, mitől boldog hitünkben örökre megóva hittük meggyénket, mely annyi hányatások után a' megnyugovást olly méltán igénylő. De nem, megnyugodnunk nem szabad. A' rossz szándék megirigylő csöndes de lelkesült tanácskozásainkat, hol a' pártok lecsilapulása a' harczot morális erők csatájává változtatá; hol egy év óta anyagi erő nem vőn részt, és feledni kezdők a' szomorú idöket midön a' tömeg dönté el a' nap sikerét. Közgyűlésünk két első napjain e' nehéz idök képét láttuk visszaidézve sokkal leverőbb alakban és megszorodva szemléljük megyénket új zaklatások küszöbén.

Ki a' tiszamenti megyékben a' köznemesség szellemét ismeri, csak az teremthet magának képet azon „izgató“ erőről mely e' szóban „portio“ rejlik; mert e' szónak „nemesség“ a' nép hitében ellentéte a' portiozás, és a' nemesi szabadságot e' büvös szót, mely századokon keresztül soha sem tagadta meg izgató sikerét, most is csak az által hiszi testesülni, hogy adót-portiot-nem fizet. A' nemesség illy állásában noha a' megyei rendek még az 1836 országgyűlés után megrendelék az urbéri telken lakó nemesek összeírását, ezt végre senki sem merte hajtani, 's az összeírás maig elmaradt. Mult közgyűlésünkön az első alispán indítványozá e' törvény cikk végrehajtását és a' szolgabíráknak köteleességökbe tételt az összeírást ezen közgyűlésig elkészíteni. Mindenki tudta, hogy ezen munka nagy keserűséget okozand a' köznemesség közt, de a' nagy tervet mi erre építetik senki sem gyanítá; mert ez nem volt kevesebb mint az ellenzék megbuktatása olly módon, hogy népszerűségét elveszesse. Ezen párt nevezeteseb határozatai közé tartozott az ismeretes 12 pont, melyet megyénk elmélkedés tárgyául az ország figyelmének 's egy küldöttségnek átadott a' véget, hogy annak alkalmazhatóságáról tervet készítsen. Meg lehet az is sőt hihető, hogy éppen e' 12 pont megbuktatásában megyénk egyik tagja érdemet keresett. A' 12 pont eltörlése lön tehát kiszemelve, mely hirdesse az ellenzék megbukását Szatmárban.

Szatmár története az utósó év tized folyta alatt sokan ismerik a' hazában. A' birtok szabályozások eltérve a' világos törvény ösvényéről inségre juttaták a' köznemességet és adózókat. Leírhatlan ingerültség fejlett ki a' „proportio“ és „regulatio“ ellen. Mig végre főleg az ellenzék munkássága által a' főkormányzatok fölvilágosulván a' történetek fölül ezen eljárást megakadályozak. — Arról volt tehát a' szabályozási rendszerben megbukott félnél a' szó, hogy mit megtartani úgy sem lehet, azt nagy áron adja el, ezen áron vásárolja vissza az elveszett népbizodalmat. Egyeskedések keletkeztek azért a' sérült kisebb és vagyonosb nemesség közt; örökös ígérlet 's kötelezés soha sem tagosítai, 's több illyek — Mind ezek azonban nem valának képesek a' kisebb nemességet az ellenzékétől idegeníteni; mert a' dolgok fordulatát a' nép még is e' pártnak tulajdonítá. Most azonban kedvező alkalom mutatkozik; mert utósó tisztujításunkon az ellenzék rémitő erőt 's népszerűséget fejtven ki, az óta a' megyének minden határozatait megszokta a' nép az ellenzék művének tekinteni. — Most — mint említém már a' nemesi összeírás megtételén, apostolok jártak fel a' megyét, kik ezen összeírást 's ebből folyó portioztatását a' kisebb nemességnek mint az ellenzék ajándékát hirdeté ki, és az adóról annyira irtózó nemességet felbőszíték rémitőleg az ellenzék ellen, és mivel ezen adóztatás mint előadák a' 12 pontokban lenne elhatározva, a' szatmári 12 pontnak veszett nevét költék 's elhítték a' néppel, hogy mind addig nem menekednek meg az adózástól, mig a' 12 pont utósó bötüig el nem töröltetik. — E' célra mindent felhasználtak. Levelek kerengtek a' megye helységeiben a' népet felhívók az ellenzék és tagjai ellen. Az adóztatás ellen felbőszítani a' nemességet könnyű vala; de nem éppen olly könnyen az ellenzék iránt, melynek a' dolgok jobb fordulatát köszöné a' szegényebb osztály, azonban szeget ütött a' bizakodók fejében is a' tagadhatlan tény; az urbéri telken lakó nemesek összeírása. Elhítték a' nemességgel, hogy ezentul portiozni, forspontozni, utat csinálni fognak, már a' megye számukra ki is mérte a' Szamos és Tisza töltésein az ölek számát, mit ők tartoznak felhányni 'sat. Nehéz lenne mind azokat elszámolni, mi mozgásba tételt a' szent célra. A' józanabb irányu helységek önmagokban lecsilapultak, várva azoktól fölvilágosítást kik ellen ingereltettek, és a' közgyűlésre bé sem jöttek; de két helység — Tyukod és Csenger m. városból számos nemesség gyűlt bé véletlen, és midön hétfőn a' terembe léptünk már ezek által elaraszta 's minden oldalról körül véve találuk azt, fennen hirdetve a' következő nagy tetteket.

Alig köszönté meg az elnök a' rendeket, azonnal feláll egy irott beszéddel Uray Bálint volt alispán és minden eddigi szokás ellenére a' nélkül, hogy a' kisgyűlések jegyzőkönyvét hitelesítettük, a' megérkezett kir. intézményeket, megyei leveleket, az e' gyűlésre egyenesen kitűzött mezei szolgabírák választását felvehettük volna, előadá, miképp ama' veszélyes 12 pontban a' nemesség adóztatása, ősi nemesi szabadságunk, alkotmányunk végeltiporása van kimondva. Ő, ki mindig a' szegény nemességnek 's alkotmányos szabadságainknak pártfogója volt, el nem tűrheti, és hogy az ősi alkotmány, és a' szegényebb nemesség megrontassék a' portiozás által. Felolvasá pontonként az ismeretes 12 javallatot és abból magyarázatá miképp azokban a' nemesség állandó adóztatása el vagy on határozva, vége minden nemesi szabadságnak, az ősi alkotmány végképp eltiporva. Átkot kiáltott azért a' 12 pontra és annak megsemmisítését indítványozá. Felzúdult erre az egész terem miként a' zajló tenger, a' felbőszült félig ittas népet maga a' vezér nem vala képes csöndességre bírni, hiában szólalt fel több ízben az elnök, szava nem hallgattatott; hiában sürgeték többen az ingerültség kitörő jelei miatt a' tanácskozások elhalasztását; ezt az elnök megtagadta. Végre hosszú zavar után, midön a' torok nem az akarat már megtagadta szolgálatát, lecsöndesül a' vihar, a' gyanúsított ellenzék egyik tagja szólni kezd, de alig ejthete néhány szót 's új vihar kel, és minden rövid gondolat kimondását fertálynyi zavar követi. Tanácskozásról szó sem lehet, reggeli 10 órától, esti 4-ig csak 10-en nyilatkoztak éppen nem hosszas fejtegetésben. Az ellenzék türelmét veszve illy erőszak látásán, a' múlt évek szomorú történeteiből tényekkel — tagadhatlan tényekkel lépett éles ecsettel elé; eleven színekben festegeté az új népbárát életpályáját, elmondá miként raboltatott ki vagyonából a' szegény nemesség, miként hurezoltattak tömlőczre egész helységek, miként fizetett terhes adó 100 pfiratos napibérekben. Mind hiában. Az elvakított nép „átkot“ kiáltott a' 12 pontra; itt nem használt ész, nem meggyőződés fölízgatott ittas tömeg átellenében; végre az elnök alispán egy elfogadható módosítást javall, de ezer felbeszárkaszások közt e' módosítás vitatás alá sem kerül, mert a' részeg tömegből egy az ingerültség perczében olmos botját emeli az ellenzék egyik tagja ellen, 's társai fenyegető állásban közelednek hátulról; ezt észrevén a' sűrű tömegben baloldalt foglaló ellenzék fölugrik 's átlép a' zöld asztalon magát védelmi állásba helyezendő. A' terem egészen egybezavarodik, minden fölforgattatik, midön percznyi csöndességet állitnak helyre csak azért, hogy a' zaklatott elnök a' gyűlés elosztatását az ellenzék sürgetésére kimondja. Azonban alig mondja ki az elnök a' gyűlés elosztatását, azonnal egy csoport nemes felemelt botokkal tódul a' terembe. Az idő alkony felé közelge, a' terem sötétült, és mindenki tanácsosnak tartá a' veszély elől félre állani; neki rohan tehát az egész közönség a' terem utczafölőli másik ajtajának, 's egy percz alatt az utczán leltük magunkat, az elnök alispán is néhány percz mulva halálhalványan rohant utánunk a' teremből. A' nap hőse, győzelme dicsőségében népe éljenezései közt hagyá el a' megyevár udvarát.

Azt hívók botorul illynemű győzelemből elég leend egy példány 's másnap felbőszült ittas néptől közgyűlési teremünk tisztult leend. Csalatkozánk. A' győztes csapat a' város utczáin egész éjen át kóborolt. A' szarvas vendéglőben mindent összetört, elrabolt, onnan a' székgyazdára rohant, feleségét megverve hust erőszakkal vitt-el, és így folytatá a' nap győzelmeit, hogy reggel még ittassabban, még felbőszültebben jelenjék meg a' terem ajtai előtt. Tegnap gyűlésünkben ohajtást hallánk: bár a' nap lement e' terembe találna bennünket. Ez világosan sejteté az irtózatosszándékokot. Ma már az udvaron egybegyűlve nyilván kiálták a' csoportból, hogy ma ennek veszni kell, ma vérbe ferdünk. Tegnap is olly ember tolongott székünk háta mögé, ki mint mondák 18, az az tízen nyolcz külön büntető kereset alatt van. Illy körülmények közt az ellenzék nagyrésze a' másod alispánhoz gyűl, ki a' várnagyot magához hivatván felszólítja az első alispánt: tenne tüstént rendelést a' tanácskozások bátorsága helyreállítására, állítsa ki a' megyei katonaságot, a' fegyvert a' felbőszült nép kezéből szedesse ki, senki a' terembe fegyveresen bé ne bocsájtassék. Mig a' várnagy küldetésében elindul már a' fegyveres csoport a' terem ajtaját bétöri 's berohan oda és a' helyeket elfoglalja, a' várnagy ezt tüstént foljeleuti az érkező első alispánnak, de ez semmi tetteles megsértését a' személybátorságnak nem látván a' teremben lévő nemességet felszólítja, aduát át fegyverét a' megyei

szolgáknak, kik ölelkel hordák ki az olmos botokat. Átadtágyan botfegyverét a csoport, mert van — azt mondá — szék és asztal. Illy körülmények között a második alispán, számos táblabírák a tisztes és ifjabb korból, több tisztviselő's nagyrésze az ifjuságnak kijelenték, hogy e gyűlésbe hol ittas csoport felbőszülve dulong részt venni nem akar. E gyűlésbe tehát nem is mentünk. Eredménye nagyon képzelhető. A 12 pont eltemetett. Több végzések hozattak e napnak megfelelőleg. Egyik (ott jelen nem volt) táblabírákra, volt országgyűlési követünkre, ki azelőtti napon e merényt messzebb elágazó célzatnak állítá, ki a „Világot” és pártját megemléte, actio kiáltatott azért, hogy merészelt a nagy hazafi gr. Desewfy Aurel ellen beszélni's több illyesekkel lőn e nap híres. Részletesebben máskor. —

Anglia.

Plymouth küldöttsége, mint hírlapunkban talán említve is volt, nov. 25-kén Russell lordnak, midőn ez a városhon közel fekvő falusi lakában mulatna, tisztelkedő iratot nyujta bé. Az ellenzék nagy nevű vezetője honfiktársainak méltánylasi nyilatkozatát következő szavakkal fogadta el: „Uraim! Mélyen érzem azon bizalmat és jó akaratot, melly Plymouth polgárait idvezlő levelök elküldésére birta. — A' leköszönt kormány szünetlen törekvék az országot olly adóktól mentesíteni, mellyek a földtulajdonosoknak, a nyugotin-diai ültetményeseknek's más előjogolt osztálynak a gazdaság és állomány kárával fizettetének. Szilárdul vala munkás mindenek előtt az idegen gabna behozatalát megállított és mérséklött vám alá vetni, mig jelenleg olly sajátilag szerkezett fokozat áll fenn, melly szerint egy pillanatban a földmivelők károsítatnak meg, 's a másikkban a néptömeg jut éhelhalásra, és mindig a közjóvedelem eszközei csorbítatnak. Azonban az egyedárusok egész ereje, csatlakozva egy ellenséges párt tömött hadtestéhez fáradaimainkat megbiusítá's az igazgatás padjára más nézetűeket emelt. De legyen a nemzet összetartó, nem sokára olly sors fog várni a bévitel tilalom és gátlóvámokra, melly lesujtá a polgári jogok k hittani elvekért történt megtagadását, gyarmatainkban a négerék rabságát és a sötétség más műveit. Illy cél létesítése végett a lelépett ministerium kormányra visszatétele nem szükséges; mert azon férfiak, kik az írlandi római hitű társulatok fenyegető mozgalmaira véleményök szerint lényeges bástyáit az egyház és közállománynak teronták, bizonyára szétrombolni fogják a kereskedéskorlát kőrfalait is, mihelyt Angol- és Scottország nyugott, de hatalmas szózata által komolyan felszólítatnak. Mi, kik a hivataloktól visszavonulánk, magunkat azon gondolat által vigasztaljuk, hogy elhárítva a torlaszakot, mellyeket önhaszonlesés kereskedésünk egészséges állapota helyreállítása és pénzügyünk jobb karba emelése útjába vont, könnyű feladatot hagyánk örökségül utódainknak. Az írlandi rakonzátlanásoknak az alkotmány felfüggesztése's gyűlölt kémelek használása nélküli megszüntetése; Írlandnak a lakosok többsége kívánata szerinti közkezelése, gyarmataink számára józan kormányelvek kitűzése; ezek mondom, kapcsolatban szilárd és békés külügyi politikával olly erőssé tevék Angliát, hogy csak a leggyarlóbb fonákságok veszélyeztethetnék a birodalom jólétét's homályosíthatnák bé hírét.

Ha a hírlapok nem tulzaak, azon eselben az oxfordi egyetem vallási állapota komoly szint kezd öltetni. „Rövid időn — szól a' Sun — több tanuló fog a római hitre áttérni; a' közoktatók közül is számost terhel azon gyanu, hogy a' pápai székekkel titkos viszonyban állanak. Néhány hittudós családába már bevette a' fülbe gyónást.

Spanyolország.

A' kormányzó nov. 25kán tartá Madridba innepélyes bementét. Korán élénk mozgékonyaság jelenkezett a fővárosban, ezer kéz munkált az épületek földszítésén. Ablak, erkély virággal, lombfonadékkal, szövettel, zászlók és lobogókkal díszlett. Dél után 2 órakor ezer idvezlet az egyház-harangok ünnepi zugásával's az ágyuk harcziás dördületével vegyülve, hirdeté Esparteronak érkezését. Szekere előtt, mellyet hat ló vont, a' város ayuntamien-tója léptetett, oldalvást és hátul a' legragyogóbb tábornoki karlovagla. A' ministerek, a' közkezelés és igazságkiszolgáltatás fő hivatalviselői rekeszték a' sort bé. Az alcalautezán, melly nem régen Victoria herczegről nevezteték el, magas győzedelmi ív állott. Talapján négy szobor, az erőt, hatalmat, békét és győzedelmet jelelő emelkedett. A' homlokzaton illy felirat vala olvasható „Spanyolország kibékítőjének Madrid városa.” Ürhölgyek intének idvezletet kendőikkel, míg a' tömeg ezer torokkal éljent kiálta. Midőn a' kormányzó a' palotához érkezett, a' királyné nővérével az erkélyre megy's köszöntésül kendőjét lobogtatá; a' nép örömjaja szünni alig tuda.

Francziaország.

Toulon, nov. 25-kén. A' kormány a' cataloniai mozgalmakot bévégzetteknek tekinti, ennél fogva parancsot adott, hogy ezen partok felé küldött minden erősíték vonuljon vissza.

Bugeaudnem rég következő öntelt nyilatkozatot monda ki: „Ha a' tavaszi táborozás által cél éretni nem fog, akkor elbocsátásomért kérelmet adok bé a' királyhoz, 's tanácsolni fogom, hogy Algirral hagyjon fel; mert nem hiszek olly embert, ki képzelni merje, hogy a' hadat jobb sikerrel bírja vezetni, mint én.”

Serbia.

Ezen országnak Milos által kivitt's a' fényes Kaputól fennemen elősmért önállósága naponként fenyegettetik. Tudjuk miként a' Wucsics elleni közkeresetben a' serbitőlőszékek birói joga el nem fogadtaték, hanem rendkívüli hatalmu török biztos küldetett. Most az ország terhére ezen főnök és pártbívei száműzetésekből új biztos által visszavitetnek.

Portugallia.

A' királyné, november 18-kán a' cortest bészarta.

Újabb. A' dec. 16kán tartott 20ik országos ülésben végbenent a' Sala Samuel halálával ürességbe jött ítélőmesteri hivatalrai választás's 221 szózat között többséget nyertek; R. catholicusok: Pocsa Pál kir. táblai iktató 189, Szombathalvi József udvarhelyszéki követ 124, Kozma Dénes zarándi követ 120. Reformatusok: b. Kemény Dénes, alsó fejei követ 144, b. Kemény Domokos kir. hivatalos 111, Zeyk József dobokai követ 104. — Unitariusok (kiket ezen választás illet) Gálfalvi Imre marosszéki követ 171, Veress József thordamegyei követ 127, Sala Elek Kolozsmegye egyik főbírája 119 szózatokkal. —

Ugyan ezen ülésben a' két utóbbi kormányzéki tanácsnoki's ítélőmesteri választásokat érdeklő, az egyik ítélőmester által készített 3 feliratok felolvastatván köz leíratra adattak.

Mikor?	Levegőmérő (Barometrum)			Hővmérő (Reaumur)			Szél	Időjárás.
December.	reg. 7 óra.	d. u. 2 órakor	estve 9 órakor	reg. 7 óra.	d. u. 2 órakor	estve 9 órakor.		
14kén	28''	27'' 11'''	—	— 5	— 4	— 5	K. 4	Reg. felleges, d. napfény, e. tiszta.
15kén	27'' 11'''	28''	—	— 6	— 0	— 4	E. K. 4	Egész nap tiszta.
16kán	28''	—	27'' 11'''	— 6	— 2	— 4	E. K. 4	Egész nap tiszta, e. ködös.

Hirdetés.

(2) Az ausztriai kiváltságos nemzeti bank kormányának kintelenítve érzi magát, az eddig forgásban volt hét osztályu bankjegyeknek minden ez előtti példányait beszedni's érettek ujés csupán öt osztályu u. m. 5. 10. 50. 100. és 1000 forintos bankjegyeket adni ki.

Ezen öt osztályu bankjegyek leírása, ugy azok képe veres papíroson köztudatra fog juttattatni.

Minden bankjegyek béváltására és bécserelésére következő rendszabályok állittattak meg:

1or. Az ugy nevezett két színű vagy másod alaku ötös és huszas, ötven és száz forintok, továbbá a' közelebből kiadott egy színű harmad alaku öt és tíz forintos bankjegyek jövő 1842dik év első januáriusától decembere utolsójáig minden bankpénztáraknál, valamint Bécsben, úgy Prágában és Brünnben, Lembergben, Budán, Temesvárt, Szebenben, Linczen, Innsbruckban, Graeczben és Triesztben béváltás és fizetés útján elfogadtatnak.

Innsbruckban, Graeczben és Triesztben, ugy béváltás, mint fizetés útján még elfogadtatnak.

2or. 1843beli januárius 11ől azon évi junius utolsójáig az első pontalatt írt bankjegy osztályok csak a' bécsi bank pénztáraknál fognak még ugy béváltás, mint fizetésben elfogadtatni.

3or. Ezen három havi határ idő elteltével ezen megnevezett bankjegyek bécsereléséért egyenesen a' bankigazgatósághoz kell folyamodni.

4er. Az ugy nevezett kétszínű vagy másod alaku 500 és 1000 forintos bankjegyek 1842ik évi januárius elsőjétől azon évi mart. utolsójáig még minden bank pénztáraknál, valamint Bécsben, úgy Prágában, Brünnben, Lembergben, Budán, Temesvárt, Szebenben, Linczen, Innsbruckban, Graeczben és Triesztben béváltás és fizetés útján elfogadtatnak.

5or. 1842ik évi aprilis 11ől azon évi junius utolsójáig ezen kétszínű 500zas és 1000res bankjegyek csak a' bécsi bank pénztáraknál fognak még mind bécserelés mind fizetés útján elfogadtatni.

6or. Ezen hat hónapi határ idő elteltével ezen 500 zas 1000res bankjegyek bécsereléséért egyenesen a' bankigazgatósághoz kell folyamodni. Bécsben oct. 15én 1841.

Báró Lederer Károly
Bank-kormányzó.
Benvenuti Baptist János
Bank-igazgató.

Figyelmeztetés.

Az ország szerte híres zongora virtuoz Idé Károly, Herz tanítványa Pestről jöve közelebből Kolozsvárra érkezend, 's néhány hangversenyben föllépnd.